

การพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนระดับ
มัธยมศึกษาด้วยการสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 41

The Development of an Implementation of a Student Care and
Support System Management of Secondary Schools
in Secondary Educational Service Area Office 41
By Creating a Professional Learning Community

นัฐรีณีย์ น้อยจันทร์* สุขแก้ว คำสอน และอดุลย์ วังศรีคุณ

Nuttarinee Noychan*, Sukkaew Kamsorn and Adul Wangsrikun

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายของการวิจัยดังนี้ 1) เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาในการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 41 2) เพื่อสร้างระบบการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาด้วยการสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 41 3) เพื่อทดลองใช้ระบบการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาด้วยการสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 41 4) เพื่อประเมินคุณภาพระบบการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาด้วยการสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 41 การวิจัยมี 4 ขั้นตอนคือ ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาสภาพและปัญหาในการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 41 ในปัจจุบัน กลุ่มตัวอย่างได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้รับผิดชอบระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 41 จังหวัดกำแพงเพชร พิจิตร เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิจัยคือ ค่าความถี่และค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย (μ) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ) ขั้นตอนที่ 2 การสร้างระบบการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาด้วยการสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 41 โดยการประชุมเชิงปฏิบัติการ (Work shop) และสัมมนาอิงผู้เชี่ยวชาญ (Connoisseurship) ขั้นตอนที่ 3 การทดลองใช้ระบบการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาด้วยการสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 41 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม จังหวัดพิษณุโลก 65000

Faculty of Education, Pibulsongkram Rajabhat University, Phitsanulok 65000

*Corresponding author; email: Nuttarinee0947@gmail.com

(Received: 30 October 2020; Revised: 25 November 2020; Accepted: 29 November 2020)

DOI: <https://doi.org/10.14456/psruhss.2022.24>

ผู้บริหาร ครู และคณะกรรมการสถานศึกษาโรงเรียนประชารักษ์ศึกษา จำนวน 23 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบบันทึก/ประเมินการใช้ระบบการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา ด้วยการสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 41 ชั้นตอนที่ 4 การประเมินคุณภาพระบบการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาด้วยการสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 41 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ผู้บริหารศึกษาและครูผู้รับผิดชอบงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 41 จำนวน 128 คน ได้มาโดยการสุ่มแบบเจาะจง (Purpose Random Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลโดยคำนวณหาค่าเฉลี่ย (μ) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ) ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 41 ในภาพรวมมีสภาพปัญหาในการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ทุกข้อมีสภาพปัญหาอยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดได้แก่ ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหารองลงมาคือ ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ ด้านการส่งเสริมพัฒนานักเรียน 2) ผลการสร้างการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนมาสร้างเป็นชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ต้องประกอบของการสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ 4 ด้าน คือ 1) การมีวิสัยทัศน์ร่วมกัน 2) การมีภาวะผู้นำร่วมกัน 3) การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน และ 4) การร่วมมือกันประเมินผล 3) ผลการทดลองใช้ระบบการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา ด้วยการสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 41 พบว่า ระดับความพึงพอใจของทุกฝ่ายที่เข้าร่วมกันใช้คู่มือการดำเนินการตามคู่มือการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาด้วยการสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 41 พบว่าความพึงพอใจต่อการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนอยู่ในระดับมาก 4) ผลการประเมินผลคุณภาพระบบการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา ด้วยการสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 41 มีผลการประเมินด้านความเหมาะสม ความเป็นไปได้ ความถูกต้องและความเป็นประโยชน์ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และเมื่อเปรียบเทียบกับเกณฑ์ประเมินแล้วมีความเหมาะสม ความเป็นไปได้ ความถูกต้องและความเป็นประโยชน์ทุกรายการ

คำสำคัญ: งานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน การสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ

Abstract

The aims of this research are following: 1) to study the condition and problems in the implementation of the student care system of secondary schools under the Secondary Educational Service Area Office 41, 2) to create an operating system for the student care system of secondary schools by creating a professional learning community under the Secondary Educational Service Area Office 41, 3) to try out the operation system, the supervision system to assist students of secondary schools by building a professional learning community under the Secondary Educational Service Area Office 41, and 4) to assess the quality of the system of supervision and support of secondary school students by building a professional learning community under the Secondary Educational Service Area Office 41. There are 4 steps of this research: Step 1: Study of conditions and problems in the implementation of the secondary

school's student support system under the Secondary Educational Service Area Office 41 at present. The samples were school administrators and teachers who are in charge of the student support system under the Secondary Educational Service Area Office 41. The research instrument was a questionnaire. The statistics used in the research were frequency and percentage values, mean (μ) and standard deviation (σ), step 2: Establishing an implementation system for secondary school students by creating a professional learning community under the Secondary Educational Service Area Office 41 by a workshop and a seminar based on experts (Connoisseurship), step 3: Implementation of the administrative system to assist students in secondary schools by creating a professional learning community under the Secondary Educational Service Area Office 41 The sample consisted of 23 administrators, teachers and the school committee of Pracharakuksa School. The instruments used in the research were the recording/evaluation form of the implementation system, the student care system of secondary schools by building a learning community. Professional Under the Secondary Educational Service Area Office 41, and step 4: Implementation System Quality Assessment System to assist students of secondary schools by creating professional learning communities under the Secondary Educational Service Area Office 41, The sample consisted of 128 education administrators and teachers in charge of the student support system at the Secondary Education Area Office 41, which were obtained through Purpose Random Sampling., the research instrument was a statistical questionnaire used to analyze data by calculating the mean (μ) and standard deviation (σ). The research results were found that 1) The overall performance of the student support system of secondary schools under the Secondary Educational Service Area Office 41 were problems in operations at a high level. at a high level. When considered individually, all items were problems found at a high level. The side with the highest mean values was in the area of prevention and problem solving, followed by knowing individual students, and the sides with the lowest mean were the promotion of student development. 2) The results of the creation of the operation of the student support system to create a professional learning community. There are four elements of professional learning community building: 1) Having a common vision, 2) Co-leadership, 3) Exchange of knowledge together, and 4) Collaboration for evaluation. 3) The results of the experiment using the system of supervision to assist students of secondary schools by creating a professional learning community under the Secondary Educational Service Area Office 41 was found that the satisfaction level of all parties who shared the use of the manual for the implementation of the supervision system to help students of the secondary schools by building a learning community in the profession under the Secondary Educational Service Area Office 41 was at a high level. 4) Results of evaluation of quality, operation system, student care system of secondary schools by creating a professional learning community under the Secondary Educational Service Area Office 41, there was an assessment of the suitability. Possibility Overall accuracy and usefulness

were at the highest level and when compared with the assessment criteria they were appropriate in every item.

Keywords: An implementation of a student care and support system management, Creating a professional learning community

บทนำ

การพัฒนาผู้เรียนด้านคุณธรรม จริยธรรม รวมทั้งความประพฤติของนักเรียนที่ไม่พึงประสงค์ได้แก่ ปัญหา นักเรียนทะเลาะวิวาท ปัญหานักเรียนหนีเรียน ขาดเรียน ไม่เข้าชั้นเรียน ปัญหาพฤติกรรมก้าวร้าว พุดจาไม่สุภาพ ขาดวินัย แต่งกายไม่เหมาะสม ติดเพื่อน ติดเกม ปัญหาการอ่านหนังสือไม่ออกเขียนหนังสือไม่ได้ จนกระทั่งอยู่ใน ระดับที่มีความเสี่ยงต่อการติดยาเสพติด มั่วสุมอบายมุข ปัจจุบันเทคโนโลยีการสื่อสารที่ทันสมัย รวดเร็วได้ส่งผล กระทบต่อการพัฒนาผู้เรียน โดยเฉพาะเด็กนักเรียนเป็นเด็กวัยรุ่น หรือเป็นเยาวชนของสังคม สอดคล้องกับกรมสุขภาพจิต (2552: 2-9) ได้กล่าวถึงปัญหาเยาวชน ได้แก่ ปัญหาสุขภาพ พฤติกรรมเสี่ยงทาง เพศการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น ตลอดจนพฤติกรรมเสี่ยงอื่น ๆ เช่น ภาวะสมาธิสั้น การติดเกม และอินเทอร์เน็ต เป็นต้น ที่ส่งผลต่อปัญหาสังคมที่รุนแรงเพิ่มขึ้น

ดังนั้นสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นองค์กรหลักที่เกี่ยวข้องโดยตรงในการนำ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 (กระทรวงศึกษาธิการ, 2542) มาปฏิบัติในหน่วยงาน สถาบันการศึกษาภายใต้สังกัดของตนเองจึงได้กำหนดนโยบายให้สถานศึกษาทุกแห่งในสังกัดนำการดำเนินงาน ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนเข้ามาใช้บริหารจัดการให้มีประสิทธิภาพ เพื่อให้นักเรียนทุกคนได้รับการดูแล ช่วยเหลือจากครูในโรงเรียนซึ่งอยู่ใกล้ชิดกับนักเรียนมากที่สุดได้อย่างทั่วถึง โดยมีผู้ปกครอง ชุมชน หน่วยงาน และองค์กรที่เกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วม โดยจัดกระบวนการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างเป็น ลำดับขั้นตอน เพื่อป้องกัน ส่งเสริมและแก้ไขด้านสภาพการดำรงชีวิตและสภาพจิตใจของนักเรียน ลดวิกฤต ปัญหาทางสังคม โดยสถานศึกษานำมาประยุกต์ใช้และพัฒนาให้เหมาะสมกับบริบทของตนเอง สร้างบทบาท ให้กับทุกฝ่ายในการดูแลเอาใจใส่ให้นักเรียนทุกคนอย่างเต็มความสามารถ ด้วยความรักความเอื้ออาทรและความ เข้าใจอย่างกัลยาณมิตรทั้งนี้เพื่อสามารถให้ความช่วยเหลือนักเรียนได้ทั้งในเชิงเสริมภูมิคุ้มกัน เพื่อป้องกันไม่ให้เกิดปัญหาการส่งเสริมพัฒนาตามศักยภาพตลอดจนสามารถแก้ไขปัญหาเบื้องต้นได้ การบริหารระบบดูแล ช่วยเหลือนักเรียนจึงมีความสำคัญยิ่งต่อนักเรียนและสถานศึกษา นับว่าเป็นภาระหน้าที่และความรับผิดชอบอัน สำคัญที่ผู้บริหารโรงเรียนทุกระดับต้องยึดถือ นโยบาย และวางแผนในส่วนนี้อย่างรัดกุมเพื่อให้การบริหารงาน ดังกล่าวเกิดประโยชน์แก่นักเรียน ซึ่งเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศในอนาคตมากที่สุดดังนั้น สถานศึกษา ต้องดำเนินการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้เกิดคุณภาพมาตรฐานอย่างมี ประสิทธิภาพมากที่สุด (ประสิทธิ์ ทะเสนอด, 2549: 19) และจากการศึกษาเกี่ยวกับระบบการดูแลช่วยเหลือ นักเรียนในงานวิจัยต่าง ๆ พบว่านักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาส่วนใหญ่มักประสบปัญหาในด้านครอบครัวและ ด้านการเรียน ไม่สามารถเรียนต่อ หรือจำเป็นต้องออกจากสถานศึกษากลางคัน สำนักงานคณะกรรมการ การศึกษาขั้นพื้นฐานจึงรับนโยบายดังกล่าวมาดำเนินการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างต่อเนื่องและจริงจัง โดยการสร้างภูมิคุ้มกันและพัฒนาคุณภาพชีวิตของนักเรียน และเยาวชนให้ได้รับการพัฒนาเต็มตามศักยภาพ สามารถดำรงชีวิตโดยวิธีแห่งปัญญาอย่างมีคุณค่าของตนเองและสังคมและปลอดภัยจากภาวะวิกฤตดังกล่าว ข้างต้นนับจึงเป็นพันธกิจสำคัญของหน่วยงานการศึกษาและสถานศึกษาทุกระดับที่ต้องดำเนินการอย่างเป็น ระบบทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องต้องร่วมพลังสร้างสรรค์และร่วมรับผิดชอบในรูปของเครือข่ายพันธมิตรที่เข้มแข็ง

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 41 ซึ่งเป็นหน่วยงานย่อยของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีหน้าที่ดูแลการจัดการศึกษาของสถานศึกษาในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 – 6 ครอบคลุมโรงเรียนมัธยมศึกษาทั้งในจังหวัดกำแพงเพชร และจังหวัดพิจิตร จำนวน 64 แห่ง จากการวิเคราะห์ สภาพแวดล้อมของโรงเรียนในสังกัดพบว่าในด้านอุปสรรคกระแสของสังคมและวัฒนธรรมต่างชาติส่งผลให้นักเรียนละเลยวัฒนธรรม ประเพณีไทย สนใจวัตถุนิยมและบริโภคนิยมมากขึ้นเกิดปัญหาด้านพฤติกรรมทางเพศ ยาเสพติด ครอบครัวแตกแยกและไร้ถิ่นฐาน นอกจากนี้ยังมีจุดอ่อนในเรื่องของนักเรียนขาดคุณธรรมและจริยธรรม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจึงมีจุดเน้นในด้านการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนในข้อ 4 ว่านักเรียนมีคุณธรรม จริยธรรม รักสามัคคี ประหยัด สุขุมานัชนิ์ รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ ภูมิใจในความเป็นไทย ห่างไกลยาเสพติด มีคุณลักษณะและทักษะทางสังคมที่เหมาะสม (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 41, 2559: 38-43)

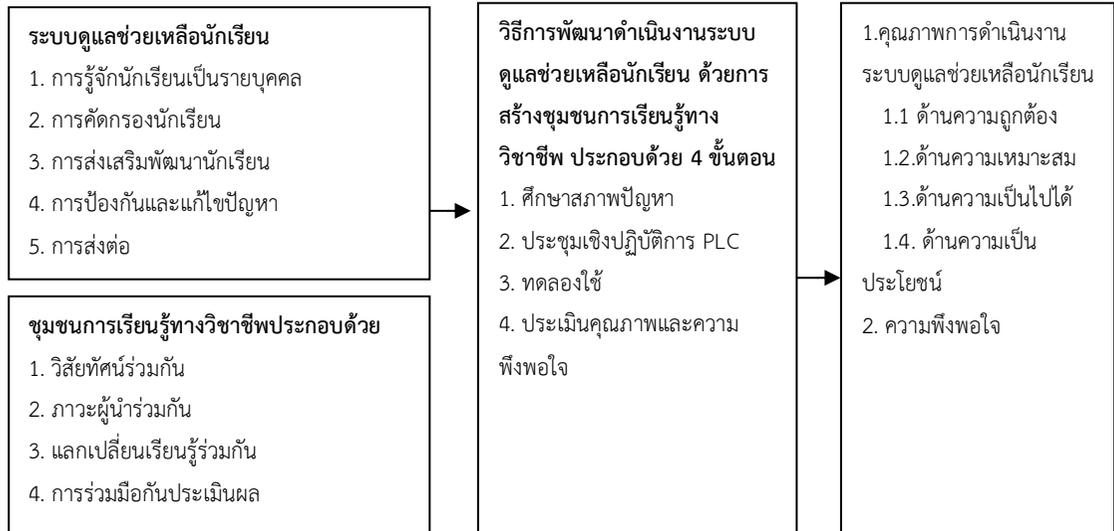
นอกจากนี้ในระดับโรงเรียนยังพบปัญหาในการบริหารจัดการเกี่ยวกับระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษา ในด้านความแตกต่างของขนาดโรงเรียนกล่าวคือโรงเรียนที่มีขนาดใหญ่และขนาดกลาง จะมีความพร้อมในด้านการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนมากกว่าโรงเรียนขนาดเล็ก (บุญเลิศ เทพสกุล, 2548: 3) อีกทั้งยังพบว่าโรงเรียนบางแห่งยังไม่ผ่านตัวชี้วัดตามเกณฑ์มาตรฐานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสำนักงานวิชาการและมาตรฐานการศึกษา (ณัฐวุฒิ รัตนพันธ์, 2553: 3)

จากความสำคัญและปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยจึงเห็นว่าการนำชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (Professional Learning Community) ซึ่งเป็นนวัตกรรมใหม่ที่ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2553) นำหลักการลงสู่กระบวนการบริหารจัดการของโรงเรียนเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียนร่วมกัน วางเป้าหมายการเรียนรู้ของผู้เรียนและตรวจสอบสะท้อนผลการปฏิบัติงานทั้งในส่วนบุคคลและผลที่เกิดขึ้น โดยรวมผ่านกระบวนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การวิพากษ์วิจารณ์ การทำงานร่วมกัน การร่วมมือร่วมพลัง โดย มุ่งเน้นและส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้อย่างเป็นองค์รวม ทั้งนี้สามารถนำไปใช้ได้ทั้งด้านวิชาการและการดูแลช่วยเหลือนักเรียนได้นั้นมีความเหมาะสมและตรงกับความต้องการในการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ดังนั้นผู้วิจัยมีความสนใจที่จะนำกระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพมาสร้างระบบในการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 41 เพื่อมาเสริมสร้างประสิทธิภาพของการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้นักเรียนมัศึกษามีคุณภาพทั้งทางด้านวิชาการและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ เพื่อลดปัญหาในขณะที่กำลังศึกษาเรียน สำเร็จตามหลักสูตร และเป็นบุคคลที่มีคุณภาพของสังคมต่อไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาในการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 41
2. เพื่อสร้างระบบการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาด้วยการสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 41
3. เพื่อทดลองใช้ระบบการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาด้วยการสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 41
4. เพื่อประเมินคุณภาพระบบการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาด้วยการสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 41

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ภาพ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

งานวิจัยนี้เป็นการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) ผู้วิจัยได้ดำเนินการโดยแบ่งออกเป็น 4 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาสภาพและปัญหาในการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 41

1.1 กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา ได้แก่

1. ผู้บริหารสถานศึกษา ในโรงเรียนที่จัดการเรียนการสอนตั้งแต่ระดับมัธยมศึกษาปีที่ 1-6 ที่สังกัดอยู่ในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 41 จังหวัดกำแพงเพชร พิจิตร จำนวน 64 แห่ง แห่งละ 1 คน รวมจำนวน 64 คน

2. ครูผู้รับผิดชอบระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนละ 1 คน รวมจำนวน 64 คน

1.2 ตัวแปรที่ศึกษา ได้แก่ สภาพและปัญหาในการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 41

1.3 การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ ได้แก่ แบบสอบถาม ที่แบ่งเป็น 2 ฉบับ คือ สำหรับผู้บริหารสถานศึกษา และสำหรับครูผู้รับผิดชอบระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยแต่ละฉบับแบ่งเป็น 2 ตอน ดังต่อไปนี้
ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check list) ประกอบด้วยวุฒิการศึกษา ประสบการณ์ทำงาน ขนาดของโรงเรียน

ตอนที่ 2 สภาพและปัญหาในการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 41 ในปัจจุบัน มีลักษณะเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) มี 5 ระดับ พบว่าได้ค่าความเชื่อมั่น (α) เท่ากับ 0.989 (บุญชม ศรีสะอาด, 2553: 116)

1.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ขอบหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม พิษณุโลก ถึงผู้อำนวยการโรงเรียนมัธยมศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา เขต 41 ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง

2. จัดส่งแบบสอบถามถึงผู้อำนวยการโรงเรียนมัธยมศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา เขต 41 ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง เพื่อขออนุญาตและขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่เกี่ยวข้องในโรงเรียนมัธยมศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา เขต 41 ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง

3. การรับคืนแบบสอบถาม ผู้วิจัยกำหนดให้กลุ่มตัวอย่างส่งคืนแบบสอบถามถึงผู้วิจัยโดยตรง ได้รับแบบสอบถามกลับคืนจำนวน 64 ฉบับ คิดเป็นอัตราตอบกลับร้อยละ 100

1.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

1.5.1 ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพและปัญหาในการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 41 ในปัจจุบัน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลคือ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

1.5.2 ข้อมูลที่เป็นข้อเสนอแนะเพิ่มเติมวิเคราะห์ด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

ขั้นตอนที่ 2 การสร้างระบบการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา ด้วยการสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 41

2.1 แหล่งข้อมูลที่ใช้ ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิที่ได้มาจากการเลือกกลุ่มตัวอย่างโดยวิธีเลือกแบบเจาะจง (Purposive Selection) จำนวน 9 คน

2.2 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ ประเด็นที่ใช้ในการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญและผลของแบบสอบถามเกี่ยวกับร่างระบบการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนด้วยการสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ของโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 41 โดยนำมาวิเคราะห์หาค่าตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยหาค่าดัชนีความสอดคล้องค่า IOC (Index of objective congruence) เป็นรายข้อและใช้เกณฑ์การเลือกข้อคำถามที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป

2.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ผู้วิจัยขอหนังสือจากคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม ขอความร่วมมือผู้ทรงคุณวุฒิในการตอบแบบสอบถาม

2. นำร่างระบบการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนด้วยการสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ของโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 41 ให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 9 ท่าน เพื่อตรวจสอบด้านความเป็นประโยชน์ ความเหมาะสม ความถูกต้อง และความเป็นไปได้

2.4 การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยนำข้อมูลความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิที่มีต่อร่างระบบการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนด้วยการสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ มาวิเคราะห์ด้าน ความเหมาะสม ความถูกต้อง และความเป็นไปได้ และสรุปข้อคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อนำไปปรับปรุงระบบการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนด้วยการสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ของโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 41

ขั้นตอนที่ 3 การทดลองใช้ระบบการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาด้วยการสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 41

3.1 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหาร ครู และคณะกรรมการสถานศึกษาโรงเรียนประชาวิทย์ศึกษา จำนวน 23 คน

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. คู่มือการใช้ระบบการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาด้วยการสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 41

2. แบบบันทึก/ประเมินการใช้ระบบการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาด้วยการสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 41 นำมาวิเคราะห์หาค่าตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยหาค่าดัชนีความสอดคล้องค่า IOC (Index of objective congruence) เป็นรายชื่อและใช้เกณฑ์การเลือกข้อคำถามที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป

3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. รวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์กับผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องที่ทดลองใช้ระบบการดำเนินงานของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาด้วยการสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 41 กับกิจกรรมที่กำหนดขึ้นของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

2. รวบรวมข้อมูลจากการแบบบันทึก/ประเมินกับผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องที่ทดลองใช้ระบบการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาด้วยการสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 41 เทียบกับกิจกรรมที่กำหนดขึ้นของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

ขั้นตอนที่ 4 การประเมินคุณภาพระบบการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาด้วยการสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 41

4.1 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ คือ ผู้บริหารศึกษาและครูผู้รับผิดชอบงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 41 จำนวน 128 คน ได้มาโดยการสุ่มแบบเจาะจง (Purpose Random Sampling)

4.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามเกี่ยวกับความเป็นประโยชน์ ของระบบการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนด้วยการสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 41 นำมาวิเคราะห์หาค่าตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยหาค่าดัชนีความสอดคล้องค่า IOC (Index of objective congruence) เป็นรายชื่อและใช้เกณฑ์การเลือกข้อคำถามที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป

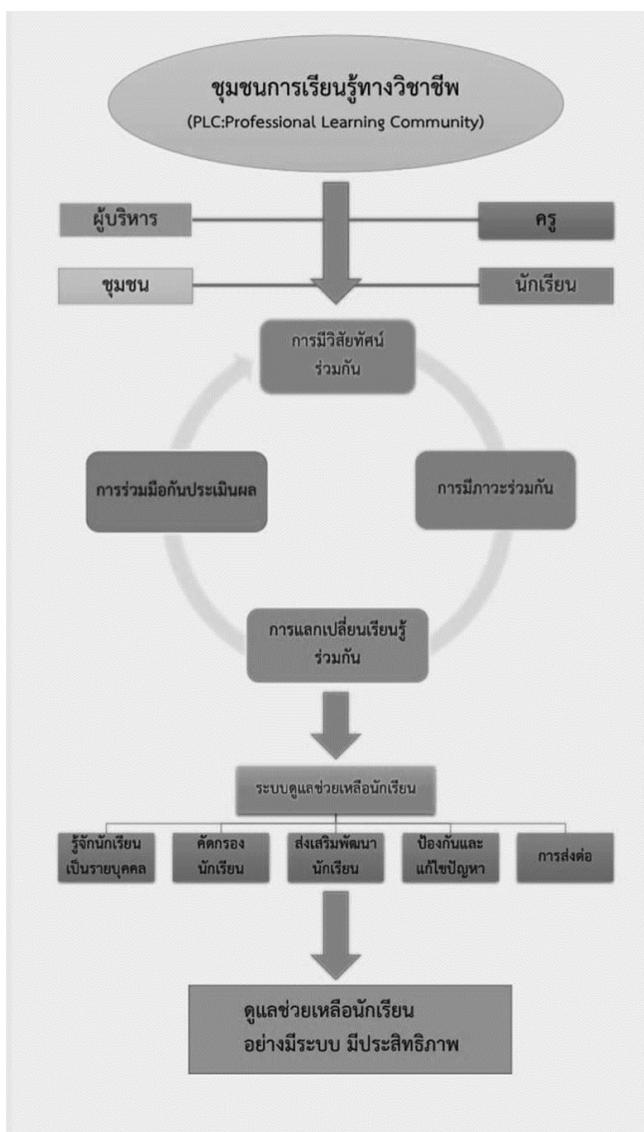
4.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง โดยดำเนินการส่งระบบการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนและแบบสอบถามเพื่อประเมินความเป็นประโยชน์ของระบบให้กับกลุ่มตัวอย่าง

4.4 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับระดับ ความเป็นประโยชน์ของระบบและคู่มือระบบการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน วิเคราะห์โดยคำนวณหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัย

1. สภาพการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 41 ในภาพรวมมีสภาพปัญหาในการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าทุกข้อมีสภาพปัญหาอยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดได้แก่ ด้านการด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา รองลงมาคือ ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดได้แก่ด้านการส่งเสริมพัฒนานักเรียน

2. ผลการสร้างการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน มาสร้างเป็นชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ได้องค์ประกอบของการสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ 4 ด้าน คือ 1) การมีวิสัยทัศน์ร่วมกัน 2) การมีภาวะผู้นำร่วมกัน 3) การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน และ 4) การร่วมมือกันประเมินผล ดังภาพ 2

ภาพ 2 การสร้างการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

โดยสรุปจากแผนภาพนี้ได้ว่า การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้ได้ประสิทธิภาพนั้นต้องเริ่มต้นจากการร่วมคิดร่วมทำของภาคีทั้ง 4 ฝ่ายคือ ผู้บริหาร ครู นักเรียน และ ชุมชน ที่จะต้องมาทำการร่วมกัน แลกเปลี่ยนความคิดเห็น แลกเปลี่ยนการเรียนรู้ตามมุมมองของแต่ละฝ่าย เพื่อให้ได้องค์ความรู้ร่วมกันในที่นี้คือ 4 ด้าน ได้แก่ 1) การมีวิสัยทัศน์ร่วมกัน 2) การมีภาวะร่วมกัน 3) การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน 4) การร่วมมือกันประเมินผล โดยสามารถนำองค์ความรู้ที่ได้ทั้ง 4 ข้อนี้ไปใช้ในการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลในทุกด้าน

3. ผลการทดลองใช้ระบบการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา ด้วยการสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 41 พบว่า ระดับความพึงพอใจของทุกฝ่ายที่ได้ร่วมกันใช้คู่มือการดำเนินการตามคู่มือการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา ด้วยการสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 41 พบว่าความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก

4. ผลการประเมินผลคุณภาพระบบการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา ด้วยการสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 41 มีผลการประเมินด้านความเหมาะสม ความเป็นไปได้ ความถูกต้องและความเป็นประโยชน์ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และเมื่อเปรียบเทียบกับเกณฑ์ประเมินแล้วมีความเหมาะสม ความเป็นไปได้ ความถูกต้องและความเป็นประโยชน์ทุกรายการ

สรุปและอภิปรายผล

จากผลการวิจัยสามารถนำมาอภิปราย ได้ดังนี้

การพัฒนากระบวนการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนด้วยการสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ผลการวิจัยพบว่า มีองค์ประกอบ 4 ด้าน ดังนี้ 1) การมีวิสัยทัศน์ร่วมกัน 2) การมีภาวะผู้นำร่วมกัน 3) การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน และ 4) การร่วมมือกันประเมินผล การค้นพบเกี่ยวกับเรื่ององค์ประกอบนั้น ทางการวิจัยพบว่า สามารถนำไปสู่การปฏิบัติที่เป็นขั้นตอนและมีประสิทธิภาพสูงสุดคล้องกับการศึกษาของ นงลักษณ์ เรือนทอง (2550: 164-174) ได้ศึกษารูปแบบการบริหารโรงเรียนที่มีประสิทธิผล ผลการศึกษาพบว่า องค์ประกอบของรูปแบบการบริหารโรงเรียนที่มีประสิทธิภาพประกอบด้วย 8 องค์ประกอบ คือ 1) การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ 2) ผู้บริหารและครูเป็นมืออาชีพ 3) การประกันคุณภาพ การตรวจสอบได้และความน่าเชื่อถือ 4) สภาพแวดล้อมเอื้อต่อการเรียนรู้ 5) การมีวิสัยทัศน์และวัตถุประสงค์ร่วมกัน 6) เน้นการเรียนการสอน 7) การสอนที่มีวัตถุประสงค์ 8) องค์ประกอบซึ่งมีความเหมาะสม ถูกต้อง เป็นไปได้ และสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดทฤษฎีของการวิจัยเรชา ศรีวิชัย (2554: 164-165) ที่ได้พัฒนารูปแบบการบริหารงานของสถานศึกษาเอกชนระดับปฐมวัยที่มีประสิทธิภาพ ในจังหวัดนนทบุรี ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบการบริหารงานสถานศึกษาเอกชนระดับปฐมวัยที่มีประสิทธิผล ประกอบด้วยปัจจัยนำเข้าที่มีองค์ประกอบย่อย คือ สภาพแวดล้อมของสถานศึกษา การตอบสนองความต้องการของชุมชน นโยบายของรัฐบาลนโยบายของคณะกรรมการสถานศึกษา ผู้เรียน ผู้บริหารและครู จรรยาบรรณวิชาชีพของครู จรรยาบรรณวิชาชีพของผู้บริหารและงบประมาณ สำหรับปัจจัยด้านกระบวนการ ประกอบด้วย การบริหารจัดการ หลักสูตร การเรียนการสอน และการวัดประเมินผลด้านผลผลิต คือ ผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนและความพึงพอใจของผู้ปกครองนักเรียน และจากการประเมินรูปแบบการบริหารงานสถานศึกษาเอกชนระดับปฐมวัยที่มีประสิทธิผล ในจังหวัดนนทบุรี รูปแบบนั้นมีประโยชน์ มีความสอดคล้องและความเป็นไปได้ โดยการศึกษาที่ผู้ศึกษาได้พัฒนาระบบการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนด้วยการสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพพบว่า มีองค์ประกอบ

4 ด้าน คือ 1) การมีวิสัยทัศน์ร่วมกัน 2) การมีภาวะผู้นำร่วมกัน 3) การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน และ 4) การร่วมมือกันประเมิณผล สอดคล้องกับงานวิจัยของอวยชัย ศรีตระกูล และคณะ (2556: 89-90) ได้ศึกษา การพัฒนารูปแบบการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษา ผลการวิจัยพบว่า การศึกษาสภาพและแนวทางการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ประกอบด้วยหลักการและแนวคิดในการบริหาร ปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหาร และการมีส่วนร่วมของบุคลากรซึ่งก็คือการสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ โดยการแยกองค์ประกอบมาวิเคราะห์นั้นอภิปรายได้ว่า

การมีวิสัยทัศน์ร่วมกัน วิสัยทัศน์นั้นเป็นเป้าหมายที่มีลักษณะกว้าง ๆ มีความสำคัญในด้านของการเป็นความต้องการในอนาคต โดยมีได้กำหนดวิธีการไว้เป็นข้อความทั่วไป ซึ่งกำหนดทิศทางของภารกิจเป็นความมุ่งหมายในสถานภาพที่องค์กรต้องการจะเป็นหรือไปอยู่ ณ จุดที่หวังขององค์กรมุ่งหมาย มุ่งหวังหรือประสงค์จะเป็น หรือต้องการมีในอนาคต การที่โรงเรียนและชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพได้ร่วมกันกำหนดวิสัยทัศน์ร่วมกันจึงเป็นการทำให้ทุกคนที่มีส่วนร่วมจะได้ตระหนักร่วมกันว่าจะช่วยกันทำให้ทิศทางขององค์กรไปได้ในทิศทางเดียวกัน การปฏิบัติตามวิสัยทัศน์หรือการนำวิสัยทัศน์ไปปฏิบัติของผู้บริหารองค์กรเป็นการนำเอาวิสัยทัศน์ที่สร้างขึ้นไปสู่การปฏิบัติจริงโดยการร่วมมือ หุ่นเทกำลังกาย ความคิดและความพยายามของสมาชิกภายในองค์กรเพื่อให้วิสัยทัศน์ที่สร้างขึ้นนั้น ดำเนินไปเป็นผลสำเร็จ นั่นคือเป็นการรวมพลังเพื่อบรรลุสภาพการณ์ในอนาคตที่ปรารถนา ซึ่งเป็นการปรับปรุงองค์กรให้ดีขึ้นหรือให้มีความเป็นเลิศความสำคัญของวิสัยทัศน์ ผู้นำองค์กรหรือผู้บริหารจึงจำเป็นต้องมีวิสัยทัศน์ที่ชัดเจน สามารถนำพาสมาชิกปฏิบัติได้ สอดคล้องกับผลการศึกษาของสุจารี ศรีถนอม (2551: 166) ที่ได้ทำการวิจัยเรื่อง ยุทธศาสตร์การพัฒนาสู่ความเป็นเมืองน่าอยู่ขององค์การบริหารส่วนตำบลพลูตาหลวง อำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรีที่ได้เสนอแนะว่าผู้บริหารควรจะนำวิสัยทัศน์เข้าไปผสมผสาน โครงสร้าง นโยบาย เป้าหมาย แผนงาน โครงการงานและงานประจำวันเพื่อจะให้วิสัยทัศน์ได้รับการปฏิบัติไปพร้อมกับสิ่งเหล่านี้ นอกจากนี้ผลการวิจัยยังพบอีกว่า

การมีภาวะผู้นำร่วมกัน เป็นความสามารถที่จะใช้อิทธิพลโน้มน้าว จูงใจให้สมาชิกในกลุ่มหรือในองค์กรเกิดการคล้อยตามหรือปฏิบัติตาม มีการยอมรับที่จะทุ่มเทความพยายามอย่างเต็มที่ที่จะให้การปฏิบัติงานบรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมายที่วางไว้ โดยอาจแสดงออกในรูปของกระบวนการ ความสามารถหรือกิจกรรมก็ได้ ในรูปแบบของการร่วมมือร่วมแรงร่วมทำเป็นกลุ่มเพื่อให้งานเกิดความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ สอดคล้องกับสอดคล้องกับผลการศึกษาของอุษณีย์ บุญธรรม (2553) ที่ได้ศึกษาเรื่อง ภาวะผู้นำของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการประเมินตนเองตามมาตรฐานโรงเรียนคุณภาพ สังกัดกรุงเทพมหานครที่กล่าวไว้ว่า โดยภาวะผู้นำร่วมกันนั้นเป็นภาวะผู้นำแบบที่ผู้บริหารมีลักษณะของความประนีประนอม คือให้ความสำคัญกับงานกับคนแบบเท่า ๆ กัน ยอมรับความสัมพันธ์ของคนและความสำเร็จของงานและคนเท่า ๆ กัน แต่ต้องไม่โอนเอียงไปทางด้านใดด้านหนึ่ง จึงต้องมีความกระตือรือร้น ใช้ความสามารถของผู้ร่วมงานให้มากที่สุดและพัฒนาตนเองตลอดเวลา

ด้านการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน ผลการวิจัยพบว่า เป็นการร่วมกันทำงานอย่างสร้างสรรค์โดยมีลักษณะการทำงานร่วมกันแบบแลกเปลี่ยนเรียนรู้ไปด้วยกัน สร้างคุณค่าเป้าหมาย และพันธกิจร่วมกัน รวมกันด้วยใจ จนเกิดเจตจำนงในการทำงานร่วมกันอย่างสร้างสรรค์ เพื่อให้บรรลุผลที่ต้องการ สอดคล้องกับ บทความเพื่อการจัดการความรู้ ของศูนย์คอมพิวเตอร์เพื่อการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย ที่กล่าวว่า การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ (Knowledge Sharing) ที่มีประสิทธิผลนั้น จะต้องประกอบไปด้วย 3 องค์ประกอบหลัก คือ คน สถานที่ และสิ่งอำนวยความสะดวก รวมทั้งดำเนินกิจกรรมการแลกเปลี่ยนเรียนรู้โดยพิจารณา 6 ปัจจัยหลัก ข้างต้นด้วยการประยุกต์ใช้ให้เหมาะสม เพื่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลอย่างแท้จริง

การร่วมมือกันประเมิณผล ผลการวิจัยพบว่า เป็นการพูดคุยสนทนากันเพื่อประเมิณผลการเรียนรู้ร่วมกัน ขยายไปสู่ประเด็นความเป็นองค์กร (Organization) ความเสมอภาค (Equity) และความเป็นธรรม (Justice) เป็นเครื่องมือหรือกลไกในการทบทวนประเด็นพื้นฐานสำคัญซึ่งเกี่ยวข้องกับความเป็นชุมชนในภาพรวมทั้งหมด ซึ่งจะมีส่วนเสริมสร้างหลักความเชื่อ บรรทัดฐาน และค่านิยมของชุมชนในโรงเรียน และพัฒนาต่อยอดในลำดับถัดไป สอดคล้องกับหนังสือเทคนิคการวางแผนพัฒนาบุคลากรตามแผนงานขององค์กร (ภาคปฏิบัติ) ของ อารังศักดิ์ คงคาสวัสดิ์ ที่กล่าวไว้ว่า สิ่งสำคัญอีกอย่างของการประเมิณผลการปฏิบัติงาน ก็คือการเป็นดัชนีชี้วัดความสำเร็จของการทำงาน) จำเป็นที่จะต้องใส่ใจเป็นลำดับต้น ๆ เลยทีเดียว โดยเฉพาะการร่วมมือกันประเมิณนั้นจำเป็นต้องมีหลักการมาใช้ในการประเมิณด้วย เช่น มีหลักเกณฑ์เป็นที่ยอมรับ มีกำหนดระยะเวลาชัดเจน และมีความสอดคล้องกับเป้าหมายขององค์กร

ผลจากนำปททดลองใช้แล้วนำผลที่ได้มาให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบผลของการทดลองใช้ว่ามีความถูกต้องเหมาะสมและเป็นไปได้ นั้นเป็นเพราะว่า ขั้นตอนมีกระบวนการที่ต้องตามหลักวิชาการ และกลั่นกรองมาเป็นขั้น ๆ ตั้งแต่การใช้แบบสอบถาม การสนทนากลุ่มการวิเคราะห์เอกสารและการประชุมเชิงปฏิบัติการจนสุดท้ายเป็นการวิพากษ์ขั้นทุกขั้นตอน มีบุคคลที่มีความรู้ชัดเจนในเรื่องการดำเนินงานระบบดูแลนักเรียนอย่างชัดเจน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของณัฐพันธ์ เขจรนันท์ (2552: 198-199) ที่ได้กล่าวไว้ว่า การประเมิณเป็นงานสำคัญที่มีผลต่อเนื่องถึงความสำเร็จหรือความล้มเหลวของงานที่ปฏิบัติ ซึ่งจะให้ผลโดยตรงกับการดำรงอยู่ขององค์กร การประเมิณจึงทำให้แน่ใจว่าการดำเนินงานที่กำหนดขึ้นเหมาะสมกับความต้องการและสถานการณ์ขององค์กร ทำให้ผลการประเมิณความเหมาะสม ความถูกต้อง ความเป็นไปได้ และความมีประโยชน์ ในภาพรวมอยู่ในระดับมากและมากที่สุด สอดคล้องกับวิจัยเรา ศรีวิชัย (2554: 164-165) ได้พัฒนารูปแบบการบริหารงานของสถานศึกษาเอกชนระดับปฐมวัยที่มีประสิทธิภาพ ในจังหวัดนนทบุรี ที่ประเมิณรูปแบบการบริหารงานสถานศึกษาเอกชนระดับปฐมวัยที่มีประสิทธิผลในจังหวัดนนทบุรี พบว่ารูปแบบนั้นมีประโยชน์ มีความสอดคล้องและความเป็นไปได้ การได้ซึ่งรูปแบบหรือองค์ประกอบใด ๆ ก็ตามจึงควรมีการประเมิณถึงความถูกต้อง ความเหมาะสม ความเป็นไปได้และมีประโยชน์ทุกครั้ง

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

1. ศึกษาวิจัยในประเด็นอื่น ของระบบการดำเนินงานดูแลนักเรียนที่ใช้การมีส่วนร่วมของชุมชนทางวิชาชีพ
2. ศึกษาวิจัยเพื่อติดตามและประเมิณผลระบบการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในระดับอื่น ด้วยการสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อจะได้นำผลการศึกษาไปใช้ปรับปรุงระบบการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

ทำการวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนารูปแบบระบบการดำเนินงาน ที่เกี่ยวข้องในการบริหารจัดการการศึกษาต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- กรมสุขภาพจิต. (2552). *คุณภาพชีวิตและความเครียดของนักเรียนมัธยมศึกษาในประเทศไทย*. กรุงเทพฯ: ปิยอนพัลลิสซิ่ง.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2542). *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542*. กรุงเทพฯ: สยามสปอร์ต ซินดิเคท.
- ณัฐพันธ์ เจริญนันท์. (2552). *กลยุทธ์การสร้างองค์การคุณภาพ*. กรุงเทพฯ: ธรรมมกล การพิมพ์.
- ณัฐฉัตร รัตนพันธ์. (2553). *แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้มีคุณภาพตามมาตรฐานของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากำแพงเพชร เขต 1 (วิทยานิพนธ์ปริญญาโท)*. กำแพงเพชร: มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร.
- นงลักษณ์ เรือนทอง. (2550). *รูปแบบการบริหารโรงเรียนที่มีประสิทธิผล (วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต)*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2553). *การวิจัยเบื้องต้น (พิมพ์ครั้งที่ 8)*. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- บุญเลิศ เทพสกุล. (2548). *การศึกษาสภาพและปัญหาการดำเนินการตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากำแพงเพชร เขต 1 (วิทยานิพนธ์ปริญญาโท)*. กำแพงเพชร: มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร.
- ประสิทธิ์ ทะเสนอด. (2549). *สภาพและปัญหาการดำเนินงานกิจการนักเรียนของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 (วิทยานิพนธ์ปริญญาโท)*. สกลนคร: มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- เรชา ศรีวิชัย. (2554). *รูปแบบการบริหารงานสถานศึกษาเอกชนระดับปฐมวัยที่มีประสิทธิผลในจังหวัดนนทบุรี (วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต)*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีปทุม.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 41. (2559). *แผนพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐานสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 41*. สืบค้น 29 พฤศจิกายน 2562, จาก <https://is.gd/m00MqE>
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2553). *โรงเรียนมาตรฐานสากล คู่มือบริหารจัดการคุณภาพ*. กรุงเทพฯ: ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- สุจारी ศรีถนอม. (2551). *ยุทธศาสตร์การพัฒนาสู่ความเป็นเมืองน่าอยู่ขององค์การบริหารส่วนตำบลพลูตาหลวง อำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรี (การศึกษานิพนธ์ปริญญาโท)*. ขอนแก่น: มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- อวยชัย ศรีตระกูล, ฉลอง ชาตรุประชีวิน, วิทยา จันทร์ศิลา, และสำราญ มีแจ้ง. (2556). *การพัฒนารูปแบบการบริหารระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระถมศึกษา*. *JOURNAL OF EDUCATION NARESUAN UNIVERSITY*, 15(4), 85-95.
- อุษณีย์ บุญธรรม. (2553). *ภาวะผู้นำของผู้บริหารที่ส่งผลต่อผลการประเมินตนเองตามมาตรฐานโรงเรียนคุณภาพ สังกัดกรุงเทพมหานคร (วิทยานิพนธ์ปริญญาโท)*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศิลปากร.